

Leefstijl in de Zorg: Implementatie & Impact

Let op! Deze subsidieronde bestaat uit 2 fasen: een projectidee en een uitgewerkte subsidieaanvraag. Dit is de subsidieoproep voor uitgewerkte subsidieaanvragen.

Datum geplaatst: 6 mei 2024

Deadline: **2 juli 2024, 14.00 uur**

Inhoud

1. Samenvatting	1
2. Doel subsidieoproep.....	1
3. Voorwaarden en verplichtingen.....	4
3.1. Voorwaarden	4
3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	5
3.1.2. Staatssteun voorkomen.....	5
3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden.....	5
3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?	6
3.1.5. Praktische voorwaarden.....	7
3.2. Verplichtingen	7
4. Beoordeling en prioriteitstelling	8
4.1. Beoordelingsprocedure	8
4.2. Relevantiecriteria	8
4.3. Kwaliteitscriteria.....	9
4.4. Prioriteitstelling	10
5. Indienen.....	10
5.1. Indiening via Mijn ZonMw	10
5.2. Tips	10
5.3. Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	10
5.4. Inhoudelijke vragen	10
5.5. Technische vragen	11
5.6. Links	11
5.7. Downloads	11
6. Bijlagen.....	11
Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB.....	12
Bijlage 2 - Beschrijving samenwerkingsverband (max 2 A4)	13

1. Samenvatting

Wie

De subsidieoproep richt zich op samenwerkingsverbanden van kennis-, onderwijs en praktijkinstellingen en andere stakeholders uit het zorgveld. Er wordt gestreefd naar een zo breed mogelijke samenwerking tussen relevante partijen uit diverse domeinen. Idealiter wordt er gewerkt vanuit bestaande samenwerkingsverbanden die worden uitgebreid en aangevuld met de benodigde disciplines en domeinen.

De hoofdaanvrager dient afkomstig te zijn van een Nederlandse kennisinstelling. Deelname van een hogeschool of MBO wordt aangemoedigd.

Waarvoor

Het doel van de subsidieoproep is het versterken van de implementatie van leefstijl in de zorg. Het onderzoek levert breed toepasbare kennis op om leefstijl effectief en duurzaam in te bedden in de zorgpraktijk.

Projecten dienen bij te dragen aan het oplossen van belangrijke knelpunten om leefstijl effectief en duurzaam te implementeren. Om voldoende focus aan te brengen binnen deze subsidieronde zijn er drie thema's gedefinieerd:

1. Opleiden & professionalisering
2. Financiering
3. Organisatie van de zorg

Wat

Er kan maximaal € 600.000,- worden aangevraagd voor maximaal 27 maanden.

- Het bedrag dat wordt aangevraagd is in overeenstemming met de grootte van het samenwerkingsverband en de activiteiten die uitgevoerd worden.
- Projecten die hebben voorzien in cofinanciering scoren hoger op relevantie in de beoordeling.
- Voor de organisatie van bijeenkomsten van het leernetwerk wordt €50.000,- gereserveerd op de begroting.
- U dient ruim te begroten voor disseminatie en communicatieactiviteiten over de projectresultaten, zodat andere partijen de vervolgstappen kunnen zetten voor verdere implementatie.

Wanneer

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	2 juli 2024, 14:00
Ontvangst commentaar referenten	3 september 2024
Deadline indienen wederhoor	17 september 2024
Besluit	Begin december 2024
Uiterlijke startdatum	Maart 2025

2. Doel subsidieoproep

Nederland staat de komende decennia voor enorme uitdagingen op het gebied van gezondheid en zorg. De vergrijzing neemt toe en steeds meer mensen lijden aan één of meer chronische aandoeningen. Zorgvraag en zorgkosten stijgen, terwijl de krapte op de arbeidsmarkt steeds verder toeneemt. Leefstijladvies en -verandering als (onderdeel van de) behandeling is een belangrijke oplossingsrichting voor de sterk toenemende ziektelast en zorgkosten. Daarnaast draagt het bij aan passende zorg en juiste zorg op de juiste plek.

Op dit moment is de integrale toepassing van leefstijl als (onderdeel van de) behandeling in of vanuit het curatieve domein nog geen wijdverspreide gangbare praktijk. Patiënten krijgen hierdoor mogelijk niet de meest effectieve zorg aangeboden, wat gevolgen heeft voor het herstel- of verdere zorgtraject.

IZA & Coalitie Leefstijl in de Zorg

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Omdat leefstijl nog geen integraal onderdeel van de zorg uitmaakt zijn er in het IZA afspraken gemaakt om te investeren in leefstijlgeneeskunde. Om invulling te geven aan een deel van deze afspraken heeft het ministerie van VWS begin 2022 de opdracht gegeven voor de Coalitie Leefstijl in de Zorg en het daaraan gelinkte subsidieprogramma.

De [Coalitie Leefstijl in de Zorg](#) zet zich in om leefstijl per 1 januari 2025 integraal onderdeel te laten zijn van de reguliere zorg voor mensen met een gezondheidsklacht, aandoening of ziekte (risicogroepen en patiënten).

Subsidieprogramma Leefstijl in de zorg

ZonMw is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van het subsidieprogramma Leefstijl in de zorg. Dit programma draagt bij aan de ontwikkeling van kennis over effectieve leefstijlinterventies die ingezet kunnen worden in de zorgpraktijk. Naast kennisontwikkeling stimuleert het programma innovatie en kennisbenutting die moeten leiden tot inbedding van leefstijlinterventies in de zorgpraktijk en daardoor bijdragen aan passende zorg voor patiënten.

Doelstelling oproep

Er is steeds meer aandacht voor leefstijl in de zorg en er zijn steeds meer effectief bewezen leefstijlinterventies beschikbaar. Toch blijkt dat de implementatie van leefstijlinterventies complex en ingewikkeld is, waardoor leefstijl nog geen integraal onderdeel van de reguliere zorg is. Knelpunten voor implementatie kunnen verschillend zijn en zijn afhankelijk van doelgroep, setting, leefstijlinterventie en contextfactoren. Zo kunnen er knelpunten zijn op het niveau van patiënten (bijvoorbeeld gebrek aan kennis over mogelijkheden of weerstand om leefstijl te moeten veranderen), of zorgprofessionals (bijvoorbeeld gebrek aan kennis over duurzame gedragsverandering), maar kunnen zich ook knelpunten voordoen rondom organisatie van zorg of met betrekking tot financiering van leefstijlinterventies. Om goed inzicht te krijgen in mogelijke knelpunten en barrières is een gedegen analyse van knelpunten van groot belang.

Voor succesvolle implementatie is een cultuur- en gedragsverandering in de zorg noodzakelijk. Er moet hierbij worden ingezet op patiënten, zorgprofessionals en de organisatie van zorg. Vanuit de Coalitie leefstijl in de Zorg wordt hieraan door partijen uit het veld gewerkt. Met deze subsidieoproep wil ZonMw de activiteiten van de Coalitie Leefstijl in de Zorg ondersteunen en bijdragen aan wetenschappelijke kennis over effectief implementeren van leefstijl in de zorg.

Het doel van de subsidieoproep is dan ook het versterken van de implementatie van leefstijl in de zorg. Het onderzoek levert breed toepasbare kennis op om leefstijl effectief en duurzaam in te bedden in de zorg- en onderwijspraktijk.

Samenwerkingsverbanden

Onderzoek naar implementatie van leefstijl in de zorg vereist een samenwerking tussen professionals uit verschillende (zorg)sectoren en disciplines. De subsidieoproep richt zich dan ook op samenwerkingsverbanden van kennis-, onderwijs- en praktijkinstellingen en andere stakeholders uit het zorgveld. Zo kan vanuit de praktijk implementatie plaatsvinden en tegelijk samen met een kennisinstelling actiegericht worden geleerd. Er wordt gestreefd naar een zo breed mogelijke samenwerking tussen relevante partijen uit diverse domeinen. Idealiter wordt er gewerkt vanuit bestaande samenwerkingsverbanden die worden uitgebreid en aangevuld met de benodigde disciplines en domeinen. Samenwerkingsverbanden dienen minimaal op regionaal niveau¹ te werken.

Implementatietrajecten vergen specifieke kennis en expertise en goed teamwork is een vereiste. Zorg dat er ruime ervaring met implementatie en veranderingstrajecten aanwezig is binnen het samenwerkingsverband en dat er een duidelijke trekker is met ervaring voor verandermanagement, invoeren en bestendigen van innovaties in de zorg. Zorg daarnaast voor een planmatige aanpak waarbij er tussentijds ruimte is tot bijstellen van uw project.

De samenwerkingsverbanden dienen kennis op te leveren om leefstijlinterventies ingebed te krijgen in de zorg. Belangrijk voor effectieve implementatie is een goede analyse van de mogelijke knelpunten en kansen van de implementatie en om inzicht te krijgen in effectieve implementatiestrategieën en de werkingsmechanismen van deze strategieën. Daarnaast is er binnen de projecten ruimte voor het leren van praktijkimplementatie.

¹ In de zorgakkoorden is een belangrijke rol weggelegd voor de regio. De regio dient voldoende omvang te hebben om het geleerde te kunnen gebruiken voor een verdere landelijke opschaling, in principe via andere regio's.

Thema's waarop ingediend kan worden

Projecten dienen bij te dragen aan het oplossen van belangrijke knelpunten om leefstijl effectief en duurzaam te implementeren in de zorg. Om voldoende focus aan te brengen binnen deze subsidieronde zijn er 3 thema's gedefinieerd, het heeft de voorkeur dat projectvoorstellen zich richten op één of meerdere van deze thema's.

1. Opleiden & professionalisering

Om leefstijl in de zorg effectief te kunnen implementeren hebben zorgprofessionals de juiste kennis en vaardigheden nodig. Hierbij gaat het niet alleen om kennis m.b.t. de invloed van leefstijldeterminanten op gezondheid en ziekte maar bijvoorbeeld ook om kennis over effectieve en duurzame gedragsverandering bij zowel patiënten en zorgprofessionals. Investeren en innoveren in (levenslang) leren rond leefstijl in de zorg is essentieel. Dit thema richt zich zowel op het opleiden van nieuwe zorgprofessionals als op het bijscholen van zorgprofessionals. Binnen de aanpak van dit thema is ook aandacht nodig voor interprofessioneel samenwerken en samenwerken over domeinen/sectoren heen.

ZonMw vraagt binnen dit thema specifiek aandacht voor de mbo-professionals en opleidingen. Relevante onderwijspartijen zijn onderdeel van het samenwerkingsverband van projecten die zich richten op dit thema.

2. Financiering

Om leefstijl in de zorg effectief geïmplementeerd te krijgen is een randvoorwaarde dat de interventie bekostigd is. Hierbij is zowel aandacht nodig voor de weg naar bekostiging (en de mogelijkheden hiervoor) als voor mogelijke perverse prikkels in het zorgsysteem waardoor leefstijlinterventies niet worden ingezet.

3. Organisatie van de zorg

Voor succesvolle implementatie is het essentieel dat de organisatiestructuur een leefstijlaanpak kan ondersteunen. Zo dient een leefstijlinterventie onderdeel te worden van de bestaande werkwijze en dient de infrastructuur in de zorginstelling leefstijlinterventies te ondersteunen. Dit vraagt om aandacht voor de werkwijze en routines van de organisatie, inzicht in wat zorgprofessionals nodig hebben om een leefstijlaanpak aan te bieden, maar ook voor aandacht voor cultuurverandering binnen de organisatie.

Behalve verandering binnen een organisatie is er binnen dit thema ook aandacht voor aanpassingen en veranderingen in de keten van de zorg (aanpassingen in organisatiestructuren van ziekenhuiszorg tot sociaal domein).

De samenwerkingsverbanden maken gebruik van de [strategische kennisagenda Leefstijl in de Zorg](#). Op basis van een heldere probleem/knelpuntenanalyse wordt (1) een implementatie doel en vraagstelling ontwikkeld en (2) een plan van aanpak opgesteld en (3) wordt een passend onderzoeks/implementatiedesign gekozen. Binnen de oproep is er ruimte voor zowel implementatieprojecten met een gedegen evaluatie als implementatieonderzoek.

Elk projectvoorstel omvat minimaal de volgende onderdelen:

- 1) Duiden en verrijken: Binnen een gekozen thema wordt allereerst een gedegen analyse uitgevoerd. Deze analyse dient een goed overzicht te geven over de implementatie knelpunten, de (op basis daarvan gekozen) implementatiestrategieën en kanalen die voorhanden zijn, hoe die worden ingezet, wat er ontbreekt en waar kansen liggen voor verbetering. Bestaande implementatie aanpakken kunnen worden uitgebreid en aangevuld met nieuwe implementatiestrategieën.
- 2) Implementeren en evalueren in de praktijk: in een tweede fase van het project wordt geleerd in de praktijk. Hiervoor kunnen implementatiestrategieën en aanpakken in de praktijk onderzocht worden. Dit onderzoek kan zich bijvoorbeeld richten op:
 - Welke implementatie-aanpakken en strategieën werken en welke werken niet?
 - Waarom werkt een implementatiestrategie in de ene zorgpraktijk/context wel en in de andere niet?

- Welke strategie is noodzakelijk voor implementatie in een bepaalde zorgpraktijk/context, en welke kan eventueel worden weggelaten?
- Wat zijn onbedoelde en onverwachte effecten van de implementatie?

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw uitgewerkte aanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen.

- De aanvraag sluit aan op de doelstellingen van de subsidieoproep.
- De aanvraag is gericht op het vinden van oplossingen voor implementatieproblemen waar (zorg)professionals en patiënten tegenaanlopen om leefstijl ingebed te krijgen in de praktijk. Bij voorkeur richt het project zich op een van bovengenoemde thema's, het is echter ook toegestaan om -mits goed onderbouwd- op een ander thema/onderwerp een voorstel in te dienen. Projectvoorstellen die zich richten op een van de drie gedefinieerde thema's scoren hoger op relevantie in de beoordeling.
- De aanvraag maakt gebruik van en sluit aan bij [de strategische kennisagenda Leefstijl in de Zorg](#) van de Coalitie Leefstijl in de Zorg. Indien relevant maakt het project gebruik van andere [publicaties en uitgaven](#) van de Coalitie Leefstijl in de Zorg.
- De aanvraag moet gebruik maken van bestaande (internationale) wetenschappelijke implementatieliteratuur.
- Op basis van het implementatiedoel, knelpuntenanalyse en vraagstelling worden de best passende strategie en onderzoeksdesign gekozen. De aanvraag onderbouwt de gekozen strategie en onderzoeksdesign. Een procesevaluatie is onderdeel van het projectplan.
- De aanvraag omschrijft en onderbouwt de uitkomstmaten van het onderzoek in relatie tot de vraag/doelstelling van het project. Het project moet in ieder geval directe effecten van implementatie (bv. verandering in zorgverleningsprocessen) meenemen.
- Het samenwerkingsverband verbindt kennis- en praktijkinstellingen en stakeholders uit het zorgveld. Samenwerkingsverbanden zijn multidisciplinair en waar mogelijk domein overstijgend. Het projectvoorstel beschrijft de betrokken partijen en legt uit waarom voor deze samenwerking is gekozen.
- Binnen het samenwerkingsverband is passende expertise aanwezig om de implementatie te bevorderen. Het is verplicht om een implementatiespecialist/deskundige (met aantoonbare expertise) bij het project te betrekken. Deze implementatiespecialist/deskundige heeft een cruciale rol binnen het project en dit blijkt ook uit de begroting. Andere expertise waaraan gedacht kan worden zijn gedragswetenschappelijke en sociaaleconomische expertise. Het projectvoorstel omschrijft duidelijk hoe de noodzakelijke expertise in het project betrokken wordt (wat de rol van de verschillende experts binnen het project is).
- De juiste eindgebruikers en stakeholders zijn betrokken bij het project. De aanvraag omschrijft helder hoe de eindgebruikers en stakeholders zijn betrokken.
- De aanvraag omschrijft duidelijk hoe de resultaten uit het project beschikbaar gemaakt worden en duurzaam geborgd worden. Na het uitvoeren van het project zullen inzichten, resultaten en (onderwijs)producten toegankelijk gemaakt worden voor bredere implementatie (ook buiten de deelnemende organisaties). Daarnaast wordt een verslag (inclusief procesevaluatie) met de belangrijkste resultaten/bevindingen en geleerde lessen voor bredere implementatie en borging opgeleverd zodat toekomstige projecten hiervan kunnen leren.
- De leefstijlinterventie die in de aanvraag wordt geadresseerd is aangetoond effectief.

Projecten die **NIET** in aanmerking komen voor subsidie in deze subsidieronde:

- Projecten gericht op (kosten) effectiviteit van een leefstijlinterventie. In een eerdere subsidieronde is specifiek ingezet dit thema.
- Projecten met een beperkte scope of contextomvang. Lokaal beperkte initiatieven kunnen om deze reden worden afgewezen.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

- De hoofdaanvrager dient afkomstig te zijn van een Nederlandse kennisinstelling.
- De bestuurlijk verantwoordelijke en hoofdaanvrager dienen van dezelfde organisatie afkomstig te zijn.
- Het project moet worden uitgevoerd in een samenwerkingsverband. In de projectgroep moet expertise aanwezig zijn over de zorg, onderzoek en ervaringskennis. Daarnaast moeten de relevante organisaties zijn aangesloten om implementatie en borging van resultaten te kunnen bewerkstelligen, denk daarbij aan verzekeraars, onderwijs of beleidsmakers. Een implementatie- en impact expert, met aantoonbare expertise dient onderdeel te zijn van het samenwerkingsverband (bij voorkeur heeft deze implementatiespecialist ook kennis over implementatieonderzoek). Expertise over gedragsverandering wordt geadviseerd.
- De volgende partij(en) kunnen/kan aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:
 1. Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht². Deelname van een hogeschool of MBO wordt aangemoedigd.
 2. Nederlandse zorginstellingen³ of koepelorganisaties zorg
 3. Overige instellingen zoals:
 - Uitvoerders van een wettelijke taak
 - Belangenorganisaties die voor dit project belangenbehartigende activiteiten uitvoeren
 - Publiek gefinancierde onderwijsinstellingen die onderwijsactiviteiten uitvoeren voor dit project

U dient in de subsidieaanvraag aan te geven welke wettelijke taak, belangenbehartigende- dan wel onderwijsactiviteiten u in dit verband uitvoert.

4. Overige stakeholders

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun⁴. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

DAEB vrijstellingsbesluit

Indien (een deel van) de binnen een project uit te voeren activiteiten voor deze subsidieoproep door ZonMw worden aangemerkt als een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB'), betekent dit dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. In [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#) vindt u meer informatie over het DAEB Vrijstellingsbesluit, evenals de vereisten van het DAEB Vrijstellingsbesluit waaraan moet worden voldaan.

Voor de uitgewerkte aanvraag wordt gebruik gemaakt van een speciaal begrotingsformat gericht op de DAEB staatssteunmaatregel. Deze begroting kunt u vinden onder het kopje [downloads](#).

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Een samenwerking is een vereiste. Het samenwerkingsverband dient multidisciplinair te zijn en bij voorkeur domeinoverstijgend. Het samenwerkingsverband bestaat minimaal uit:

- Eén Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht.
- Eén Nederlandse zorginstelling of praktijkinstelling

Relevante stakeholders zoals bijvoorbeeld een patiënt en/of ervaringsdeskundige of hun vertegenwoordiger, zorgverzekeraars zijn onderdeel van de subsidieaanvraag.

² Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

³ Definitie van een zorginstelling: artikel 5, lid 1, [Wet toelating zorginstellingen](#).

⁴ Artikel 107 VWEU.

Een implementatie- en impact expert, met aantoonbare expertise dient onderdeel te zijn van het samenwerkingsverband (deze implementatie-expert heeft bij voorkeur ook kennis van implementatieonderzoek). Expertise over gedragsverandering wordt geadviseerd.

Bij de uitgewerkte subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking. In Bijlage 2 kunt u de rol van elke organisatie binnen uw samenwerkingsverband te beschrijven.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

In te richten leer en uitwisselingsnetwerk

Na honorering van de subsidieaanvragen wordt voor de duur van de looptijd van de projecten een overkoepelend netwerk ingericht om kennis uit te wisselen en van elkaar te leren. Dit leer- en uitwisselingsnetwerk wordt verbonden met de Coalitie Leefstijl in de Zorg. Hiermee stimuleren we de uitwisseling tussen de verschillende samenwerkingsverbanden en zorgen we ervoor dat de kennis ook landelijk wordt ontsloten, gedeeld en geborgd. Doel hiervan is de effectiviteit en het bereik van de resultaten uit de projecten te versterken en in te zetten op het vergroten van de onderlinge samenhang tussen projecten en met andere initiatieven uit het veld (Coalitie Leefstijl in de zorg). De verschillende samenwerkingsverbanden en professionals uit de zorg, praktijk en kennisinstituten ontmoeten elkaar regelmatig in (digitale) bijeenkomsten van het leer- en uitwisselingsnetwerk. ZonMw faciliteert het netwerk en stemt af met de Coalitie Leefstijl in de Zorg en andere relevante initiatieven. Deelname aan de bijeenkomsten van het Leer- en uitwisselingsnetwerk is verplicht voor de gehonoreerde projecten.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#), die mede te vinden is onder [5.7 downloads](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) en onder [5.7 downloads](#), vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep.

ZonMw vraagt u een concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) aan te leveren bij het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag. Een voorwaarde voor de start van het project is dat de overeenkomst(en) door ZonMw geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde

- Kan maximaal € 600.000, - worden aangevraagd voor maximaal 27 maanden.
Het bedrag dat wordt aangevraagd is in overeenstemming met de grootte van het samenwerkingsverband en de activiteiten die uitgevoerd worden. De begroting dient op deze punten onderbouwd te worden in de uitgewerkte aanvraag.

Vanwege de houdbaarheid van de subsidiemiddelen is de looptijd van projecten kort (dit vraagt om extra aandacht voor goed en efficiënt projectmanagement bij de uitvoering van de projecten. Een ervaren projectmanager voor de uitvoering van de projecten wordt geadviseerd).

- Het totaalbedrag dat aangevraagd wordt bij ZonMw mag maximaal 15% afwijken van wat er bij het projectidee is ingediend. Dit geldt voor het aanvragen van meer subsidie ten opzichte van de projectidee fase. Aan het aanvragen van een lager bedrag zit geen maximum percentage verbonden.
- Projecten die hebben voorzien in cofinanciering scoren hoger op relevantie in de beoordeling. Deze cofinanciering mag ook de inzet van uren betreffen.
- Voor de organisatie van bijeenkomsten van het leernetwerk wordt €50.000,- gereserveerd op de begroting.
- Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 6.000.000,-

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

Opvolgende financiering

Bij deze subsidieronde bestaat de mogelijkheid dat een opvolgende subsidieronde wordt geopend. Projectleiders die een project uitvoeren met subsidie uit deze subsidieronde kunnen dan een aanvraag indienen voor een opvolgende subsidie. ZonMw kan bijvoorbeeld de mogelijkheid tot een Verspreidings- en implementatie Impuls (VIMP) aanbieden aan projectleiders; of aan meerdere projectleiders samen. Met een VIMP brengen de projectleiders de opbrengsten nog een belangrijke stap verder. Het kan gaan om de beoogde resultaten, maar ook om onverwachte inzichten of opbrengsten die waardevol zijn om verder te benutten.

3.1.5. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het **Nederlands**.
- Financiën
 - Het totaalbedrag dat aangevraagd wordt bij ZonMw mag maximaal 15% afwijken van wat er bij het projectidee is ingediend.
 - Voor de organisatie van bijeenkomsten van het leernetwerk wordt €50.000,- gereserveerd op de begroting.
 - Cofinanciering is een pré.
 - U dient ruim te begroten voor disseminatie en communicatieactiviteiten over de projectresultaten, zodat andere partijen de vervolgstappen kunnen zetten voor verdere implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Verplichte bijlagen (zie ook kopje [5.7 Downloads](#) en punt [6 Bijlagen](#))
 - Begroting in DAEB format
 - Letters of commitment van elke partij (in 1 document onder elkaar gezet)
 - Samenwerkingsovereenkomst
 - Bijlage 2: Beschrijving Samenwerkingsverband
- Optionele bijlagen:
 - Figuren of tabellen: maximaal 2 A4

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**

Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).

Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).

– **Voorwaarden voor valorisatie**

ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

Uitgewerkte subsidieaanvraag

De beoordelingsprocedure van de uitgewerkte subsidieaanvragen bestaat uit een schriftelijke beoordeling van de aanvraag door referenten, de mogelijkheid tot schriftelijk wederhoor en een eindbeoordeling door de programmacommissie. De programmacommissie beoordeelt of de uitgewerkte subsidieaanvragen passen binnen de doelstellingen, voorwaarden en criteria van deze subsidieoproep en de programmadoelstellingen. De programmacommissie geeft een eindoordeel over de relevantie en kwaliteit van alle aanvragen. Hieronder staan de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

4.2. Relevantiecriteria

Diversiteit

- Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.

Participatie van patiënten en/of eindgebruikers

- Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met ‘betrekken’ bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.

Toegang tot data

- ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

Toepassing in termen van impact

- Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).
- Beschrijf welke (kennis)producten u gaat opleveren om ervoor te zorgen dat de resultaten van uw onderzoek direct bruikbaar zijn voor relevante partijen en personen in Nederland.

Programmaspecifieke criteria

- **De bijdrage van het project aan doelen binnen het programma en de subsidieoproep**
Voldoet het project aan de algemene en specifieke omschrijving van het programma? In hoeverre draagt het project bij aan de doelstellingen van het programma en de subsidieoproep?
- **Het innovatieve karakter**
Is het project vernieuwend? Levert het project nieuwe inzichten op?
- **Toegevoegde waarde**
Hoe sluit het project aan bij vergelijkbare projecten en/of actuele ontwikkelingen (o.a. de Coalitie Leefstijl in de Zorg)? Gaat het project belangrijke kennis en/of ervaring toevoegen aan de reeds beschikbare kennis en/of ervaring?
- **Maatschappelijke relevantie**
Is het een maatschappelijk relevant onderwerp? Komt het project tegemoet aan maatschappelijke behoeften en wordt dit belang goed onderbouwd?
- **Wetenschappelijke relevantie**
Is het onderwerp wetenschappelijk relevant? Maakt het project gebruik van de [strategische kennisagenda Leefstijl in de Zorg](#)? Komt het project tegemoet aan wetenschappelijke behoeften en wordt dit belang goed onderbouwd?

4.3. Kwaliteitscriteria**Doelstelling en vraag- of taakstelling**

- Het projectvoorstel heeft een heldere doel-, vraag- en taakstelling. De uitgewerkte aanvraag bevat een onderzoeksvraag op het gebied van implementatie en sluit aan bij de doelen van deze subsidieoproep.
- De doelstelling is SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerd.

Plan van aanpak

- Het plan van aanpak, is helder en adequaat beschreven en onderbouwd. De gekozen methoden en analyses passen bij de doelstelling, worden onderbouwd en zijn van goede wetenschappelijke kwaliteit.
- De implementatieaanpak is gebaseerd op relevante wetenschappelijke inzichten over implementatie en een knelpuntenanalyse. Uit de aanvraag wordt duidelijk hoe aangesloten wordt bij de meest recente nationale en internationale wetenschappelijke inzichten.
- Beschrijf welke implementatie-uitkomsten worden gemeten en op welke wijze de uitkomsten worden verzameld en geanalyseerd.
- Er dient een implementatieplan opgesteld te worden binnen deze uitgewerkte aanvraag. De volgende punten worden daarin meegenomen: een beschrijving en onderbouwing van de verschillende stappen en methoden (implementatiestrategie) die nodig zijn voor verdere vertaling van de kennis naar de praktijk en welke factoren daarbij belangrijk zijn voor succesvolle implementatie in het veld na afloop van het onderzoeksproject.

Haalbaarheid

- Er wordt onderbouwd dat het aannemelijk is dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. In het plan van aanpak is een duidelijke en realistische fasering opgenomen.

Projectgroep of persoon

- De samenstelling van de projectgroep is beschreven, inclusief een duidelijke rol- en taakverdeling en de wijze waarop wordt samengewerkt.
- In de projectgroep is aantoonbare expertise aanwezig op het terrein van implementatie (en bij voorkeur ook implementatieonderzoek). Uit de begroting blijkt dat deze implementatiespecialist een cruciale rol speelt binnen het project.
- De voorkeur gaat er naar uit om ook expertise op het gebied gedragsverandering en verandermanagement te betrekken.
- Er is expertise aanwezig van relevante zorgprofessionals.
- Relevante onderwijspartijen zijn onderdeel van het samenwerkingsverband van projecten die zich richten op het thema *opleiden & professionalisering*.

- Patiëntenparticipatie is een pré.
- Overige relevante stakeholders dienen betrokken te worden.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit.

<i>Relevantie</i> <i>Kwaliteit</i>	Ze er re levant	Re levant	La ag re levant
Ze er go ed	1	3	afwijzen
Go ed	2	4	afwijzen
Vo ldo ende	5	6	afwijzen
Ma tig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
On vo ldo ende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt, dan zal de commissie de volgende aanvullende afwegingsgronden hanteren:

- Spreiding tussen de thema's
- Aansluiting bij Strategische Kennisagenda en Coalitie Leefstijl in de Zorg
- Geografische spreiding projecten
- Inzet van cofinanciering
- Spreiding over aandoeningen

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online-indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag is **dinsdag 02 juli 2024, om 14.00 uur**.

Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2 Tips

- ZonMw is overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van leefstijlgeneeskunde@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem bij vragen contact op via leefstijlgeneeskunde@zonmw.nl

Inhoudelijke vragen kunnen gericht worden aan:

- Wilke van Ansem, senior programmamanager (070-349 51 64) of
- Lussi Stoof-Jordanov, programmamanager (070-349 52 80).

Praktische vragen kunnen gericht worden aan:

- Ruth Timmer, programmasecretaris (070-5150444) of
- Arlene Spa, clusterassistent (070-3916073).

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online-indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun.](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- <https://www.zonmw.nl/nl/leefstijlgeneeskunde>

5.7 Downloads

De formulieren die als bijlage ingediend dienen te worden bij de uitgewerkte aanvraag:

- [Begrotingsformat DAEB](#)
- [Letter of Commitment](#) (per partij aanleveren)
- [Samenwerkingsovereenkomst](#)

6. Bijlagen

Bijlage 2 dient ingediend te worden bij de uitgewerkte aanvraag

- [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#)
- [Bijlage 2: Beschrijving samenwerkingsverband](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB

Wanneer binnen deze subsidieronde subsidie wordt aangevraagd, verstrekt ZonMw de subsidie onder het DAEB Vrijstellingsbesluit⁵, mits aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

ZonMw heeft de beschreven activiteiten onder het kopje 'doel subsidieoproep' aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang. Voorafgaand aan de subsidieverlening zal ZonMw de subsidieontvanger(s) van de hierboven beschreven activiteiten via een besluit belasten met het beheer van een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB').

De DAEB zal (voor een deel) bestaan uit het uitvoeren van de in het projectvoorstel beschreven activiteiten

De subsidieontvanger(s) die binnen deze subsidieronde subsidie ontvangen zijn op grond van artikel 5 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit verplicht om in hun boekhouding de kosten en de baten die samenhangen met de DAEB activiteiten gescheiden op te nemen van kosten en baten van activiteiten die niet onder de DAEB vallen.

De financiering van het project zal de maximale duur van het project niet overschrijden. De maximale duur van een project zal in lijn met het DAEB Vrijstellingsbesluit in ieder geval niet meer dan 10 jaar bedragen.

Het aangevraagde subsidiebedrag mag niet meer bedragen dan de netto kosten van de voorziene projectactiviteiten. De parameters voor de berekening van de compensatie voor elk project zijn opgenomen in de [begrotingsstukken van ZonMw](#). De berekeningswijzen opgenomen in de begrotingsstukken zijn in overeenstemming met artikel 4 van het DAEB Vrijstellingsbesluit. Gebleken overcompensatie vordert ZonMw op grond van artikel 6 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit terug. Is de looptijd van het project langer dan 3 jaar dan voert ZonMw een tussentijdse controle uit of er sprake is van overcompensatie.

In het geval van een consortium en bij de aanvraag nog onduidelijk is welke partijen aan het consortium deelnemen, is het mogelijk om deze partijen op een later moment aan het consortium toe te voegen. U dient het toevoegen van een nieuwe partij aan het consortium schriftelijk te melden bij ZonMw. De nieuwe partij zal pas onderdeel vormen van het consortium indien ZonMw goedkeuring heeft verleend. Voor alle partijen geldt dat ze afzonderlijk aan alle voorwaarden van het DAEB Vrijstellingsbesluit dienen te voldoen.

Indien blijkt dat de projectactiviteiten niet, of niet geheel zijn verricht, dan wel niet, of niet geheel aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan, kan ZonMw de subsidie op een lager bedrag vaststellen en uitbetaalde voorschotten(deels) terugvorderen.

⁵ Besluit van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, 2012/21/EU, PB EU 2012 L7/3.

Hieronder kunt u uw samenwerkingsverband beschrijven.

13